

Валентина Тимкова
(Вінниця)

УДК 81'271:371.212

УДОСКОНАЛЕННЯ УСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

У статті проаналізовано порушення акцентних й орфоепічних норм сучасної української літературної мови, відповідних етичних норм і правил спілкування. Розглянуто причини відхилення від орфоепічних норм української мови, типові помилки в умовах українсько-російського білінгвізму та їх уникнення в мовленні студентів-аграріїв, адже недостатній рівень культури усного ділового мовлення може стати причиною значних економічних втрат. Актуальними на сьогодні залишаються пропозиції про те, щоб до характеристики ділових якостей людини додавати ще й мовну характеристику: вміє чи не вміє чітко та лаконічно висловлювати свої думки, оскільки живе усне переконливе мовлення – важливий засіб багатоманітного та різноспрямованого впливу на слухача. Правильне унормоване усне мовлення може забезпечити швидкість взаєморозуміння між учасниками комунікативного акту. З'ясовано актуальність дослідження, що зумовлена необхідністю виховувати свідоме прагнення до вивчення питань культури професійного мовлення. Обґрунтовано, що важливим аспектом фахової мовної підготовки фахівців аграрного профілю є знання норм сучасної української літературної мови та повсякчасне вміле користування ними.

Ключові слова: усне професійне мовлення, професійна культура, культура професійного мовлення, мовна підготовка студентів, фахівці аграрного профілю, норми літературної мови.

Постановка проблеми. Усне професійне мовлення стало сьогодні засобом широких ділових контактів – у трудовому колективі, на зборах, нарадах, конференціях, а також під час бесід, перемовин з діловими партнерами тощо. Ця широта суспільних функцій стає основою для розвитку та вдосконалення усної літературної мови. Недостатній рівень культури усного ділового мовлення може стати причиною значних економічних втрат. Сьогодні вносять пропозиції про те, щоб до характеристики ділових якостей людини додавати ще й мовну характеристику: вміє чи не вміє чітко та лаконічно висловлювати свої думки. Адже живе усне переконливе мовлення – важливий засіб багатоманітного та різноспрямованого впливу на слухача. Правильне унормоване усне мовлення може забезпечити швидкість взаєморозуміння між учасниками комунікативного акту. Відомий вислів, який приписують Сократові, «Заговори, щоб я тебе побачив» свідчить про те, що високий рівень культури усного, зокрема професійного мовлення, є яскравим свідченням високої загальної культури людини. Видатний український педагог В. Сухомлинський вважав мовну культуру «життєдайним коренем культури розумової, високої, справжньої інтелектуальності» [1, с. 81]. Боротьба за чистоту усного мовлення, вправність і культуру вислову, за збагачення усного мовлення, за вільне оперування різноманітними словесно-виражальними засобами, боротьба за чіткість, виразність та економність ділової мови – основне завдання, яке ставить сьогодні вища школа перед студентом – майбутнім спеціалістом будь-якого фаху в тому числі й аграрного профілю.

Висока культура усного професійного мовлення неможлива без досконалого звукового його оформлення, дотримання норм літературної вимови й наголошування, відповідних етичних норм і правил спілкування.

Як засвідчують багаторічний досвід роботи й результати дослідження, студенти часто порушують акцентні й орфоепічні норми української літературної мови. Саме тому одним із важливих завдань формування культури професійного мовлення майбутніх фахівців аграрного профілю є удосконалення їхнього усного мовлення. Теоретичний матеріал про орфоепічні норми сучасної української літературної мови студенти вивчають під час виконання домашнього завдання. Це питання не є складним, тому виноситься на самостійне опрацювання. На практичних заняттях увага студентів акцентується на причинах відхилення від орфоепічних норм української мови, на типових помилках в умовах українсько-російського білінгвізму й виконуються завдання з метою попередження норм вимови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науково-методичним підґрунтям у розв'язанні проблеми культури усного професійного мовлення є дослідження вітчизняних методистів: О. Білясва, М. Вашуленка, Л. Мацько, Л. Мірошніченко, Л. Паламар, М. Пентиліук, О. Семенов, М. Стельмаховача, Л. Скуратівського, П. Хропка та ін. Сьогодні питання культури ділового мовлення набувають особливої ваги. Можна стверджувати, що вміє говорити та людина, яка висловлює свої думки ясно, вибирає аргументи та мовні засоби, які найбільш доцільні, надає їм найбільш переконливого оцінного характеру.

Метою статті є обґрунтування удосконалення усного професійного мовлення студентів аграрного профілю, виховання свідомого прагнення до вивчення норм сучасної української літературної мови та повсякчасне вміле користування ними.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі мовна освіченість фахівця будь-якого профілю набуває великого значення в контексті нових завдань, що стоять перед освітянами сьогодні. Головною метою вивчення української мови студентами-аграріями є досягнення практичного володіння мовою, активізація пасивного знання, набутого в середній школі. Духовний світ людини нерозривно пов'язаний з розвитком її мовних здібностей. Інтелегентне мовлення утверджує етику поведінки, постійне самовдосконалення і самовияв.

Норми наголошення слів у сучасній українській літературній мові цілком усталені (вони відображені в словниках), але найменш закріплені в мовленні. Причини порушення акцентних норм криються в самій природі українського наголосу (він вільний, рухомий). Крім того, надзвичайно відчутний вплив діалектів та близькоспоріднених мов.

Важливим елементом усного мовлення є інтонація. За допомогою інтонації у текст вносять різні смислові та емоційні відтінки. Фраза, проказана «перехідною інтонацією», здається непереконливою та малозначущою [10, с. 93]. Правдивість, природність інтонації забезпечить можливість мовцеві не тільки сказати, але й бути почутим. Інтонаційна виразність усного мовлення передбачає вміння використовувати різні види наголосу, враховувати темп мовлення, робити паузи, змінювати висоту тону. Наголос – це основний елемент інтонації, який пов'язаний з виділенням складу у слові або слова у реченні, фразі. Є такі основні види наголосу – словесний, логічний, синтагматичний, фразовий. Словесний наголос служить для фонетичного об'єднання слова. Виділення одного із складів відбувається трьома способами: підвищенням тону, посиленням голосу, збільшенням тривалості звучання. Відповідно до цього розрізняють наголос – тонічний, динамічний, кількісний. На думку мовознавців, «правильне наголошування важливе для збереження не тільки вномованості, а й характерного для українців мелодійного, пісенно-плинного ладу мовлення». Наголос у слові засвоюється природно, в поєднанні зі значенням та звучанням [4, с. 51].

Наголос, пов'язаний з виділенням у реченні слова, яке несе особливе смислове навантаження, називають логічним. Від логічних наголосів, (основних і побіжних) залежить логічна виразність висловлювання. Змінюючи логічний наголос, можна надавати висловлюванню різних смислових відтінків, напр.: *Сьогодні у нас лекція*, або *Сьогодні у нас лекція*, або *Сьогодні у нас лекція*.

Ступінь вираження смислових і стилістичних відтінків залежить від синтагматичного та фразового наголосу, який виділяють у межах синтагми, фрази. За допомогою пауз фраза членується на синтагми. Поділ речення на синтагми збігається з частиною мовленнєвого потоку, який вимовляється одним напором видихуваного повітря, без пауз. Синтагматичний наголос здебільшого падає на останнє слово синтагми, напр.: *Я добре знаю, / що твої спортивні успіхи великі / і ти скоро завоюєш титул чемпіона/*.

Близьким до синтагматичного є фразовий наголос. В емоційно нейтральному мовленні він стоїть на останньому слові фрази як основній одиниці мовлення, що часто відповідає реченню напр.: *Я приїду пізніше*.

Темп мовлення разом із наголошуваністю та мелодією організовують усне мовлення. Він виявляється в інтонуванні як окремого слова, так і групи слів, наприклад, наголошені склади в слові вимовляються повільніше. А ненаголошені дещо швидше. Темп значною мірою залежить від раціональності пауз – зупинок у реченні. Пауза виконує логіко-граматичні та інтонаційно-конструюючі функції. Вважають, що вона є виразником розуму і

сигналом почуттів (психологічна пауза). На письмі паузи позначають різними розділовими знаками, кожен з яких передає різну тривалість «мовчання» [4, с. 18].

Промовляння фрази супроводжує висота тону, яка допомагає правильно інтонувати її і відповідно позначати на письмі за допомогою розділових знаків. Наприклад, закінчення думки графічно позначається крапкою, а в усному мовленні – пониженням тону; внутрішній (інтелектуально-психологічний) процес піднесення передають на письмі знаком оклику, а в усному мовленні – значним підвищенням тону тощо.

Запорукою успішного усного мовлення є добре поставлений голос. Голос – це сукупність різних щодо висоти, сили і тембру звуків, які видає людина за допомогою голосового апарату. Слід пам'ятати, що голос від природи є слабкий, тому його треба підсилювати за допомогою резонаторів – грудної клітки, піднебіння, зубів, ротової і носової порожнини, лобних пазух. Від здоров'я цих резонаторів, їх форми і розмірів, будови гортані залежить тембр голосу, якість його звучання [4, с. 26].

У зазначеній публікації ми висвітлюємо систему вправ, які покликані сформувати у студентів практичні навички наголошування слів, адже формування необхідних умінь і навичок у майбутніх аграріїв неможливе без вироблення системи завдань. Очевидно, що українська мова за професійним спрямуванням в аграрному закладі має практичний напрям, тому ми й пропонуємо низку вправ, які стануть у нагоді під час вивчення акцентних та орфоепічних норм сучасної української літературної мови.

Студентам пропонується запам'ятати наголошування найчастіше вживаних слів, у яких порушуються акцентні норми:

- дієслова: *нестиИ, принестиИ, везтиИ, привезтиИ, привезла, принесла, бУду, бУдеш, бУдемо, була, булО, булИ, візьмУ, кажУ, роблЮ, пишУ, пІду, пІдемо, кИдати*;

- числівники: *одинАдцять, чотирнАдцять, сімдесЯт, вісімдесЯт*;

- іменники на -ання наголошуються так, як дієслова, від яких вони утворені: *читати – читАння, писати – писАння, завдати – завдАння* (але у двоскладових наголошується останній склад: *знаннЯ, званнЯ, спаннЯ*);

- назви мір довжини з наголосом на останньому складі: *мілімЕтр, сантиметЕтр, децимЕтр, кіломЕтр*;

- слова такого типу творення: *бюрократія, інженЕрія, аристократія, демократія, діалОг, монолог, полілОг, каталОг, некролОг*;

- однокореневі слова російської та української мов, що мають різні наголоси: *новИй, старИй, різкИй, перЕпис, прИріст, пОказ, серЕдина, кропивА*;

- лексеми, що мають два наголоси і два різні значення:

вершкОвий (міра довжини) – *вершковИй* (виготовлення з вершків),

вИгода (користь) – *вигОда* (зручність),

лупА (у волосі) – *лУпа* (збільшувальне скло),

людськИй (властивий людині) – *лЮдський* (уважний до людини),

недОносок (старе взуття, одяг) – *недонОсок* (передчасно народжене дитя),

прОшу (запрошую) – *прошУ* (звертаюся з проханням).

Особлива увага звертається на наголошування слів, які часто використовуються в аграрній галузі: *дрова, курятина, фольга, генезис, пізнання, щавель, вимога, граблі, зубожіти, позаторік, індустрія, квартал, чорнозем, чорнослив, оптовий, індустрія, сільськогосподарський, асиметрія, горошина, болотистий, валовий*.

Після цієї роботи студенти виконують завдання, в якому підібрані слова з урахуванням контрольного моменту, пов'язаного з акцентними або орфоепічними нормами української мови. Наприклад: *кілометр, ґрунтовний, просьба, повернеться, несла, центнер, поєднання, бюлетень, випадок, витрати, агрономія, інженерія, ветеринарія, кишка, пільговий, разом, різновид, спина, феномен...* Вправи виконуються колективно, одні студенти читають слова, інші фіксують кількість помилок. Потім студент, який допустив найменшу кількість помилок, правильно читає слова.

Для удосконалення усного мовлення майбутніх фахівців аграрного профілю, а саме, для дотримання ними норм вимови й наголошування, ефективною є робота з індивідуальними картками. Це дозволяє максимально пристосувати завдання до рівня знань і навичок кожного окремого студента. Різниця полягає в змісті самої роботи – виправити помилки в наголошуванні

слів, поставити наголос чи скласти словосполучення зі словами, в яких наголос виконує смислорозрізнявальну функцію; у характері дидактичного матеріалу (слова, словосполучення чи мікротекст); у видах помилок; у формулюванні завдання (названо кількість помилок чи поставлене загальне завдання). Наприклад:

Картка 1. Прочитайте слова і словосполучення.

Кажу, кропива, ходжу, віджнивувати, прошу дозволити мені, вершкове масло, розрісся, пільговий, випадок, витрати, феномен.

Картка 2. Напишіть номери речень, у яких немає помилок у наголошуванні підкреслених слів.

1. ЛупА – це збільшувальне скло. 2. ЧотирнаДцятього січня святкують старИй нОвий рік. 3. Кафедра української та іноземних мов знаходиться на першому поверсі. 4. Від Вінниці до Києва 260 кілОметрів. 5. Необхідно взяти результати аналізів ґрунтІв.

Картка 3. Замість крапок вставте пропущені прийменники та сполучники з, зі, із, за, у, в, і, й, та.

Один ... принципів охорони здоров'я, спілкування ... студентами, ... заліковій книжці, ... разі потреби, ... три години часу, заступник директора ... виробництва, міське бюро ... працевлаштування, ... всіма правилами, прийти ... справі, ... будь-якої погоди, працюють ... обраними спеціальностями, ...будь-якому разі, ... цілому, ... потреби, згідно .. наказом, ... ініціативи, ... свята, ... багатьох причин, ... усіх напрямках, ... зв'язку з цим, ... все це треба враховувати, супроводжується висновками ...оцінюванням, облік ...аудит, ... процеси, раніше ...тепер, актуальність ... очікуваність завдання.

Картка 4. Обрати правильну форму наголошування слів:

Оди'надцять – одина'дцять; чоти'рнадцять – чотирна'дцять; ви'падок – випа'док; ви'соко – висо'ко; за'вдання – завда'ння; колесо' – ко'лесо; товсти'й – то'встий; сорокови'й – сороко'вий; сере'дина – среди'на; ана'лог – анало'г; ра'зом – разо'м; сільськогоспо'дарський – сільськогосподарський; гурто'житок – гуртожи'ток; но'вий – нови'й; ста'рий – стари'й; виши'ванка – вишива'нка.

Картка 5. Поставити наголос у поданих словах, перевірити себе за словником.

Український, чисельник, несе́мо, одного, дробовий, кварта́л, пита́ння, розві́дка, сантиме́тр, всере́дині, зобра́зити, компро́міс, корисни́й, подруга, а́ргумент, порядко́вий, навскі́с, озна́ка, везти́, дециме́тр, здобу́ток, щипці́, пере́весло, нови́й, кіломе́тр, вісімдеся́т, іде́мо, діало́г, чита́ння, цегляни́й, дрова́, ки́шка, завжди́, ку́рятина, товсти́й, простий, верба́, тонки́й, висо́ко, везе́мо, докуме́нт, стійки́й, залоза́, одинадцять, дого́вір.

Необхідно зауважити, що удосконалення усного мовлення студентів, засвоєння ними орфоепічних та акцентних норм не має обмежуватися одним заняттям. Ця робота повинна здійснюватися систематично, цілеспрямовано протягом усього періоду формування культури професійного мовлення майбутніх фахівців аграрного профілю.

Варто зазначити, що для реального підвищення рівня мовної підготовки аграріїв загалом, викладач має використовувати палітру видів, засобів та методів навчання, від занять за програмою, що має обов'язковий статус до різноманітних позааудиторних заходів, які враховують наявні знання та індивідуальні здібності, а також впроваджувати в навчальний процес сучасні мультимедійні матеріали та інформаційні технології.

Сучасні студенти вищих навчальних закладів, в основному, Інтернет-покоління, для яких електронний спосіб отримання інформації, в тому числі навчальної, є звичайною складовою життя. Стрімкий прогрес в аграрній сфері вимагає застосування найбільш швидких, доступних способів процесів генерації, оновлення та передачі знань. За допомогою електронного навчання студент має змогу отримати сучасні знання у будь-який час і будь-якому місці, що робить доступною вищу освіту для всіх охочих осіб, у тому числі й з особливостями фізичного розвитку.

Кожне практичне заняття з української мови (за професійним спрямуванням) у Вінницькому національному аграрному університеті провадиться з мультимедійним забезпеченням. Мультимедіа – різновид навчання, коли мозок одночасно опрацьовує два різновиди інформації – звукову та візуальну. Згідно з теорією мультимедійного навчання, оптимальне навчання відбувається за умов синхронного представлення вербального та

візуального навчального матеріалу. Теорія мультимедійного навчання розроблена психологом Ричардом Е. Мейером, який підтвердив її ефективність відповідними дослідженнями. Результати цих психологічних досліджень виявили, що вербальна інформація краще запам'ятовується, коли супроводжується візуальною картинкою. Пояснює ефективність змішаного навчання теорія робочої пам'яті Бедделі та Хіча, згідно з якою вона складається з двох значною мірою незалежних компонентів, – візуальної та акустичної, які працюють, як правило, паралельно [3, с. 123]. Це дозволяє одночасно обробляти інформацію, яка надходить від наших зорового та слухового аналізаторів. Разом з тим, для успішного застосування мультимедіа у своїй педагогічній діяльності, ми не повинні завантажувати студентів конкуруючими джерелами інформації. Так, студенти навчаються краще за допомогою розповіді та анімації, ніж розповіді, анімації та тексту з екрану. В цьому суть принципу надмірності, згідно з яким викладач повинен знехтувати зайвим матеріалом для вищої ефективності навчального процесу. У разі необхідності представлення тексту, слід пам'ятати також про принцип узгодженості, відповідно до якого студенти краще засвоюють матеріал, коли візуальний матеріал надається синхронно з текстом, а не послідовно.

Необхідно звернути увагу на активне та інтерактивне навчання. Важливо постійно здійснювати зворотний зв'язок між викладачем та студентами (пояснення, перевірка виконаних вправ та роботи над помилками). Це сприяє взаємодії співпраці викладача з аудиторією. Інтерактивне навчання дозволяє обмін інформацією між усіма учасниками навчального процесу. Такий вид педагогічної діяльності поліпшує формування комунікативної компетенції, передбачає виконання дискурсивних та ініціативних завдань (повідомлення про різні аспекти української мови).

Висновки та перспективи подальших досліджень. У результаті вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» студенти повинні навчитися диференціювати нормативне і ненормативне наголошування слів, вибирати з низки дублетних форм ту, яка відповідає не лише вимогам семантичної точності, але й стилістичної доречності слововживання, граматичної та стилістично правильної сполучуваності. Володіння культурою усного професійного мовлення за обраним фахом, новими комп'ютерно-лінгвістичними технологіями є основою мовної підготовки фахівця аграрного профілю. Проведений аналіз допоможе у подальшій розробці теоретичних питань з культури усного професійного мовлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування : навч. посібник / З. Мацюк, Н. Станкевич. – К. : Каравела, 2006. – 352 с.
2. Семеног О.М. Культура фахової мови : навч. посіб. / Семеног О.М., Рудь О.М. – Суми : СОІППО, 2014. – 260 с.
3. Семеног О.М. Професійна комунікативна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика : монографія / О. Семеног, Л. Насіленко. – Суми : Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2015. – 324 с.
4. Сербенська О. А. Культура усного мовлення : практикум : [навч. посіб.] / О.А. Сербенська. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
5. Словник-довідник з культури української мови / Д. Гринчишин [та ін.]. – К., 2006. – 368 с.
6. Старобудова О.Ю. Культура речи – культура сознания / О.Ю. Старобудова // Вопр. гуман. наук. – 2007. – № 4. – С. 88–89.
7. Тоцька Н. Засоби милозвучності української мови / Н. Тоцька // Урок української. – 2003. – № 10. – С. 29–32.
8. Фаріон І. Д. Звуки – національні коди мови / І. Д. Фаріон // Мова і культура. – К. : Вид. дім Дмитра Бураго, 2002. – Вип. 5, т. 2, ч. 2 : Культурологічний компонент мови. – С. 180–190.
9. Шумарова І.П. Мовна компетенція особистості в ситуаціях білінгвізму : [монографія] / І.П. Шмарова. – К. : КДАУ, 2000. – 283 с.
10. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс: мова, культура, влада : [монографія] / Г.М. Яворська. – К. : Нац. акад. наук України. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К., 2000. – 288 с.

Тымкова В. *Усовершенствование устной профессиональной речи студентов аграрного профиля. В статье проанализированы нарушения акцентных и орфоэпических норм современного украинского литературного языка, соответственных этических норм и правил общения. Рассмотрены причины отклонения от орфоэпических норм украинского языка, типичные ошибки в условиях украинско-российского билингвизма, их избежание в общении студентов-аграриев, ведь*

недостаточный уровень культуры устного делового общения может стать причиной значительных экономических потерь. Актуальными сегодня остаются предложения о том, чтобы к характеристике деловых качеств человека прибавлять и языковую характеристику: умеет или не умеет четко и лаконично высказывать свои мысли, поскольку живое устное убедительное общения – важнейший способ многообразного и разнонаправленного влияния на слушателя. Правильная нормированная устная речь может обеспечить скорость взаимопонимания между участниками коммуникативного акта. Выяснено актуальность исследования, что обусловлена необходимостью воспитания сознательного стремления к изучению вопросов культуры профессиональной речи. Обосновано, что важнейшим аспектом профессиональной языковой подготовки специалистов аграрного профиля являются знания норм современного украинского литературного языка и всегдашнее умелое их использование.

Ключевые слова: устная профессиональная речь, профессиональная культура, культура профессионального общения, языковая подготовка студентов, специалисты аграрного профиля, нормы литературного языка.

Tymkova V. The Development Of The Spoken Professional Language Of Future Agrarians. The article deals with the analysis of accentual and orthoepic norms' impairment of the modern literary Ukrainian language, conformable ethic norms and rules of communication. The reasons of deviation from the orthoepic norms of Ukrainian language, typical mistakes in the conditions of the Ukrainian-Russian bilingualism, their avoidance in the communication of students-agrarians, for insufficient cultural level of spoken business language can cause significant economic losses, are considered. Suggestions on how to add language characteristics to the characteristics of business qualities of the person remain actual nowadays: able or not able to express his/her thoughts clearly and laconically, since live spoken confident language is an important means of diverse and multidirectional impact on the listener. Proper and normalized spoken language can provide quick understanding among participants of the communicative act. The research actuality is reasoned by the necessity of education forming the conscious aspiring to study the questions of the culture of professional speech. It has been grounded that the major aspect of teaching the professional language for future agrarians are knowledge of the norms of the modern literary Ukrainian language and their everyday use.

Key words: the spoken professional language, professional culture, culture of professional communication, language training of students, future agrarians, norm of the literary language.

Інна Шилінська, Наталія Батрин
(Тернопіль)

УДК 81'255:81'42

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ І ПЕРЕКЛАДУ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Стаття присвячена проблемі формування компетентності інтерпретації і перекладу студентів спеціальностей галузі знань «Інформаційні технології» під час вивчення іноземної мови. Проаналізовано сучасні підходи до визначення професійної перекладацької компетентності та основні моделі перекладу: денотативну, трансформаційну і комунікативну. Виокремлено основні структурні компоненти компетентності інтерпретації і перекладу майбутніх ІТ-фахівців, а саме: предметну, мовну, технологічну і лінгвосоціопсихологічну компетенції, розкрито їх сутнісний зміст, що передбачає знання предметної сфери та термінології галузі, уміння і навички використовувати різноманітні лексико-семантичні трансформації, пізнавально-комунікативні уміння, фонові знання, інтелектуально-мисленнєву і сенсорно-інтуїтивну активність, володіння алгоритмом смислоутворення та готовність до адекватної інтерпретації смислової інформації тексту оригіналу.

Ключові слова: компетентність, інтерпретація, переклад, смисл, ІТ-фахівці.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку науки і техніки в Україні характеризується збільшенням кількості міжнародних контактів наукової спільноти і фахівців із зарубіжними колегами і партнерами. У цьому контексті виникає необхідність обміну